

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ประเทศไทยได้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่ออนุรักษ์และจัดการสัตว์ป่า เช่นเดียวกับในประเทศอื่นๆ โดยกฎหมายฉบับแรกที่ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ทุกชนิดได้แก่ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 ประเทศไทยได้ลงนามรับรองอนุสัญญาว่าด้วยการค้าซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและ พืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (CITES) และให้สัตยาบันอนุสัญญานี้เมื่อ พ.ศ. 2526 แต่มิได้แก้ไข เปลี่ยนแปลงกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับพันธกรณีในอนุสัญญา CITES จึงถูกพิจารณาโทษ จากกลุ่มประเทศภาคีอนุสัญญาฯ ด้วยการห้ามทำการค้าสัตว์ป่าและผลิตภัณฑ์กับประเทศไทย (trade ban) ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ขึ้นมา แทนพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ซึ่งกฎหมายฉบับหลังที่ถูกตราขึ้นมี บทบัญญัติเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน ซึ่งชนิดพันธุ์ที่อนุสัญญา CITES ควบคุมรวมถึงมีการ ปรับปรุงมาตรการต่างๆ ที่มีอยู่เดิมให้สามารถสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งกฎหมายฉบับนี้บังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน โดยหากผู้ใดฝ่าฝืนมาตรการต่างๆ ที่กำหนดใน กฎหมายจะมีความผิด และต้องรับโทษทางอาญา เพื่อควบคุมดูแลมิให้มีการล่า การครอบครองสัตว์ ป่าบางชนิดตลอดจนห้ามการกระทำอื่น ๆ เกี่ยวกับสัตว์ป่าบางชนิดโดยหากสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (endangered species) หรือสัตว์ป่าหายาก (vulnerable and rare species) ก็อาจจะ ถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองแล้วแต่กรณี¹

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากสถานการณ์การลักลอบล่าและค้าสัตว์ป่าในประเทศไทย ปัจจุบันพบว่ายังมีการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าอยู่และมีจำนวนเพิ่ม

¹ คณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. (2557). *อนุสัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : เดือนตุลาจำกัด. หน้า 76-77.

มากขึ้นเรื่อยๆ² ทำให้พิจารณาได้ว่ามาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่กำหนดขึ้นเพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าอาจจะไม่มีความเหมาะสมกับยุคสมัย โดยมีข้อบกพร่องในหลายประเด็นสำคัญทั้งในเรื่องค่านิยม การกำหนดบทลงโทษ โทษที่ต่ำเกินไป จึงทำให้ไม่สามารถจะแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 โดยประเด็นที่เห็นสมควรที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อหาแนวทางแก้ไขนั้นประกอบไปด้วย 4 ประเด็นใหญ่ด้วยกันคือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มิได้กำหนดโทษทางอาญาไว้สำหรับบุคคลที่เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และกรณีบุคคลภายนอกสามารถเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้หากปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยพ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 บัญญัติไว้เพียงในเรื่องของการกำหนดห้ามการกระทำต่างๆของบุคคลภายนอกแต่ไม่ได้มีการกำหนดโทษไว้หากบุคคลภายนอกทำการฝ่าฝืน มาตรานี้ในส่วนของวรรคแรกนั้นเป็นการกำหนดห้ามบุคคลภายนอกที่มีเจ้าหน้าที่ เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ไม่ได้มีการกำหนดโทษไว้สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดยไม่ได้รับอนุญาต และ ในวรรคสองนั้นกำหนดให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้หากปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งก็คือกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2538 ออกตามความในพ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ แต่หากในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ก็จะมีอำนาจเพียงสั่งให้บุคคลนั้นออกไปจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเท่านั้น แต่ไม่ได้มีการกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กฎกระทรวงได้กำหนดไว้แต่อย่างใด ซึ่งเป็นช่องโหว่ทางกฎหมายที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วที่สุด³

2. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโทษปรับไว้โดยไม่เหมาะสมและเป็นปัจจุบัน เพราะอัตราโทษที่กำหนดไว้ในพ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เป็นอัตราโทษที่กำหนดไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 จึงทำให้อัตราโทษปรับที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสมในปัจจุบัน โดยโทษปรับสูงสุดที่กำหนดไว้ในพ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 คือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท ประมวลกฎหมายอาญาได้แก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดทั่วไปในภาค 2 ให้สูงขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม

² ชุติพร บุตรโครต. (2555). *เดินหน้าแก้ปัญหาสัตว์ป่าเมืองไทยใหญ่กว่าที่คิด*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก

<https://www.tcijthai.com/news/2012/18/archived/1730>. [2561,9 พฤษภาคม]

³ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 37.

2560 โดยใช้สัดส่วนโทษจำคุกหนึ่งปีต่อโทษปรับสองหมื่นบาท เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปมาก และเพื่อให้การบังคับโทษทางอาญามีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่อัตราโทษปรับตามพ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ยังคงใช้อัตราโทษปรับตามเกณฑ์เดิม คือ โทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 1 หมื่นบาท ซึ่งถือเป็นอัตราโทษปรับที่ต่ำเกินไปเมื่อพิจารณาถึงสภาพการณ์ในปัจจุบัน

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษการห้ามล่าสัตว์ป่ายังไม่มีที่เหมาะสม ในประเด็นเรื่องการห้ามล่าสัตว์ป่ามีข้อสรุป 3 ประเด็นดังนี้

ประเด็นแรกคือปัญหาความไม่ชัดเจนของถ้อยคำว่า “ล่า” ซึ่งตามบทนิยามให้ความหมายว่า เก็บ ดัก จับ ยิง ฆ่า หรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของและอยู่เป็นอิสระ และหมายความรวมถึง การไล่ การต้อน การเรียก หรือการล่อเพื่อการกระทำความผิดด้วย อาจทำให้เกิดช่องว่างในการตีความในบางกรณี ซึ่งอาจจะไม่สามารถเอาผิดกับผู้กระทำได้

ประเด็นที่สองคือการที่กฎหมายลงโทษการพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเท่ากับการกระทำความผิดสำเร็จไว้ในมาตราเดียวกันและอัตราโทษที่เท่ากัน ในมาตรา 47 โดยระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งแตกต่างจากสัดส่วนอัตราโทษในประมวลกฎหมายอาญาในฐานะพยายามกระทำความผิดดังนี้ ในมาตรา 80 นั้นคือ ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองใน สามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น และในมาตรา 81 ผู้ใดกระทำการโดยมุ่งต่อผลซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแต่การกระทำนั้นไม่สามารถจะบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ให้ถือว่าผู้นั้นพยายามกระทำความผิด แต่ให้ลงโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ส่วนในมาตรา 82 คือผู้ใดพยายามกระทำความผิด หากยับยั้งเสียเองไม่กระทำการให้ตลอดหรือกลับใจแก้ไขไม่ให้การกระทำนั้นบรรลุผล ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับการพยายามกระทำความผิดนั้น แต่ถ้าวางใจไปแล้วต้องบทกฎหมายที่บัญญัติเป็นความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ⁴

ประเด็นที่สามคือการแยกความผิดและโทษของการล่าสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง การที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 กำหนดความผิดสำหรับผู้ที่ล่าสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองไว้ในมาตราเดียวกัน⁵ โดยใช้บทกำหนดโทษในมาตราเดียวกัน⁶ น่าจะไม่มีที่เหมาะสมเพราะการที่กฎหมายได้แบ่งประเภทของสัตว์ป่าที่กฎหมาย

⁴ ประมวลกฎหมายอาญา .มาตรา 80 – 82.

⁵ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 .มาตรา 16.

⁶ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 .มาตรา 47.

ประสงค์จะคุ้มครองออกเป็นสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองน่าจะทำให้สาระสำคัญของสัตว์ป่าทั้งสองประเภทแตกต่างกัน อย่างน้อยที่สุดก็คือความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ จึงควรจะมีการแยกฐานความผิดและโทษของการกระทำความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวนและล่าสัตว์ป่าคุ้มครองออกจากกัน

4. ปัญหาการกำหนดประเภทของสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายยังขาดรายละเอียดและความเหมาะสม การกำหนดประเภทของสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนั้น พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ได้แบ่งสัตว์ป่าที่ได้รับความคุ้มครอง เป็น 2 ประเภท อันได้แก่สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง โดยไม่มีเกณฑ์จำแนกที่ชัดเจนว่าเหตุใดสัตว์ชนิดต่าง ๆ จึงถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง และในการแบ่งสัตว์ที่ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายออกเป็น 2 ประเภทนั้นไม่มีความเหมาะสมกับประเทศไทยในปัจจุบัน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวเห็นว่าจำเป็นต้องศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ ความเป็นมาของกฎหมายไทยในเรื่องของการคุ้มครองดูแลสัตว์ป่า รวมถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วย โดยในส่วนของกฎหมายไทยจะศึกษาพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ประมวลกฎหมายอาญา ส่วนกฎหมายต่างประเทศนั้นจะศึกษาหลักการคุ้มครองดูแลสัตว์ป่าและมาตรการทางกฎหมายในประเทศออสเตรเลีย มาเลเซีย และอเมริกา เพื่อนำมาเปรียบเทียบ นำมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปและเสนอแนวทางแก้ไขการปรับปรุงพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในเรื่องปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 โดยศึกษาถึงประวัติความเป็นมา คำนิยาม อัตราโทษ เจตนารมณ์ของกฎหมาย และหลักการสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสัตว์ป่า ตลอดจนหลักกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสัตว์ป่าในต่างประเทศ จึงพบปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ดังนั้นจึงเห็นว่าควรจะต้องมีการแก้ไข ปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ให้มีประสิทธิภาพทันเหตุการณ์ อันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มิได้กำหนดโทษทางอาญาไว้สำหรับบุคคลที่เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดยมิได้รับอนุญาต ในกรณีบุคคลภายนอกที่ได้มีหน้าที่ เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และกรณีบุคคลภายนอกสามารถเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้หากปฏิบัติ

ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่ได้มีการกำหนดโทษไว้สำหรับผู้ฝ่าฝืนเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดยไม่ได้รับอนุญาตและกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงเห็นควรที่จะกำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 37 ไว้เพื่อดำเนินมาตรการแก่ผู้ที่เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซึ่งไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแต่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เมื่อไม่มีบทลงโทษกำหนดไว้ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไม่สามารถที่จะดำเนินคดีได้ในทางอาญาได้ โดยการเพิ่มมาตรา 37 ส่วนบทกำหนดโทษในมาตรา 48 ด้วย

2. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโทษปรับไว้โดยไม่เหมาะสมและเป็นปัจจุบัน ในขณะที่อัตราโทษปรับตามพ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ยังคงใช้อัตราโทษปรับตามเกณฑ์เดิม คือ โทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 1 หมื่นบาท ซึ่งถือเป็นอัตราโทษปรับที่ต่ำเกินไป การกำหนดโทษทางอาญานั้นจะเป็นการลงโทษเพื่อตอบโต้ผู้กระทำความผิดทางอาญาโดยตรงเพื่อให้เข็ดหลาบหวาดกลัว การที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มีสภาพการบังคับทางอาญาโทษปรับที่ต่ำเกินไปเช่นนี้ไม่เหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายไป อีกทั้งทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ อาจทำให้มีการกระทำความผิดมากขึ้น จึงเสนอให้แก้ไขปรับปรุงโทษปรับในพ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 โดยใช้สัดส่วนโทษจำคุกหนึ่งปีต่อโทษปรับสองหมื่นบาทตามอัตราโทษปรับในประมวลกฎหมายอาญา

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษการห้ามล่าสัตว์ป่ายังไม่มี ความเหมาะสม ควรมีการปรับปรุงแก้ไขแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นแรกปัญหาก็คือบทนิยามดังกล่าวกำหนดให้การล่าเป็นการกระทำตามบทนิยามที่กำหนดไว้ ซึ่งถ้อยคำว่า “ล่า” ตามบทนิยามให้ความหมายว่า เก็บ ดัก จับ ยิง ฆ่า หรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของและอยู่เป็นอิสระ และหมายความรวมถึง การไล่ การต้อน การเรียก หรือการล่อเพื่อการกระทำความดังกล่าวด้วย⁷ โดยเห็นว่าบทนิยามนั้นไม่มีการยืดหยุ่นถึงการกระทำอื่นๆในอนาคตที่อาจจะกระทำอันตรายต่อสัตว์ป่าในลักษณะอื่นๆได้ อาจทำให้เกิดช่องว่างในการตีความในบางกรณี ซึ่งอาจจะไม่สามารถเอาผิดกับผู้กระทำได้ จึงควรแก้ไขถ้อยคำดังกล่าวไปเป็น “ล่า” หมายความว่า เก็บ ดัก จับ ยิง ฆ่า หรือ ทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของและอยู่เป็นอิสระ และหมายความรวมถึงการไล่ การต้อน การเรียก การล่อ หรืออื่นๆ เพื่อกระทำการดังกล่าวด้วย

ประเด็นที่สองคือการที่กฎหมายลงโทษการพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเท่ากับการกระทำความผิดสำเร็จไว้ในมาตราเดียวกันและอัตราโทษที่เท่ากันในมาตรา 47

⁷ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 4.

โดยระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งแตกต่างจาก สัตว์ส่วนอัตราโทษในประมวลกฎหมายอาญาในฐานะพยายามกระทำความผิด จึงเห็นว่าควรปรับปรุง โดยนำหมวด 5 การพยายามกระทำความผิดของประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้ในส่วนองระดับ อัตราโทษในฐานะความผิดพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองกับการกระทำความผิด สำเร็จตามสัดส่วนที่เหมาะสม

ประเด็นที่สามคือการแยกความผิดและโทษของการล่าสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่า คุ้มครอง เนื่องจากสัตว์ป่าสงวนนั้นเป็นสัตว์ชนิดพันธุ์ที่อยู่ในกลุ่มสัตว์ป่าหายากหรือใกล้จะสูญ พันธุ์ รวมถึงบางชนิดสูญพันธุ์ไปแล้ว ในขณะที่สัตว์ป่าคุ้มครองเป็นกลุ่มสัตว์ป่าที่อยู่ในภาวะกำลัง ถูกคุกคามหรือพบน้อยเท่านั้น ความร้ายแรงของการกระทำต่อสัตว์ป่าทั้งสองประเภทจึงไม่เท่ากัน หากกำหนดโทษไว้ในมาตรการเดียวกันอาจจะทำให้การลงโทษไม่ได้สัดส่วนกับความผิดที่ ผู้กระทำความผิดได้ก่อขึ้นก็เป็นได้ การแยกความผิดและโทษย่อมจะส่งผลดีต่อการใช้และการตีความ ของศาลในการกำหนดโทษตามสัดส่วนที่ผู้กระทำความผิดพึงจะได้รับ ทั้งนี้ การกำหนดความผิดและ โทษใหม่ในอนาคตอาจมีการจัดชั้นโทษหนักเบาตามประเภทของสัตว์ป่าที่ได้รับความคุ้มครอง โดยการกำ หนดอัตราส่วนโทษตามกลุ่มของสัตว์ป่าที่ได้รับความคุ้มครองมากน้อยแตกต่างกันไป อาจแบ่งสัตว์ ป่าที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองออกเป็น 6 กลุ่ม และกำหนดอัตราส่วนโทษตามกลุ่มของสัตว์ป่าที่ ได้รับความคุ้มครองมากน้อยแตกต่างกันไป เช่นเดียวกับแนวทางการกำหนดโทษที่กำหนดใน กฎหมาย Nature Conservation Act ของรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย

4. ปัญหาการกำหนดประเภทของสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายยังขาด รายละเอียดและความเหมาะสม เนื่องจากพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ได้ จำแนกสัตว์ป่าที่ได้รับความ คุ้มครองเป็น 2 ประเภทหลักเท่านั้น ซึ่งได้แก่ สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่า คุ้มครอง ปัญหาที่เกิดขึ้นในประการแรกคือสัตว์ป่าบางประเภทถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ซึ่งมิใช่ระวางโทษในการฝ่าฝืนในเรื่องต่าง ๆ เท่ากับสัตว์ที่ถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าสงวน ทำให้ ประชาชนไม่มีสิทธิล่าสัตว์ป่าคุ้มครองทุกชนิดมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้ง ๆ ที่สัตว์ป่าคุ้มครองบางชนิดมี จำนวนมากกว่าสัตว์ป่าสงวน และยังสามารถกระจายพันธุ์ในป่าได้อยู่ ปัญหาประการที่สองคือ รัฐ ใช้เกณฑ์อะไรมาเป็นหลักในการพิจารณา และเกณฑ์ดังกล่าวมีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ อย่างไรต่อปัญหาดังกล่าว การกำหนดสัตว์แต่ละชนิดว่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่า คุ้มครองนั้น ปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน หากแต่อาศัยการกำหนดโดยคุ้มครองสัตว์บางชนิด ต่อจากสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 หรือเป็นสัตว์ป่าที่ รัฐเห็นว่าควรมีการกำหนดความคุ้มครองเพิ่มเติมเนื่องจากเป็นสัตว์หายาก จึงควรต้องมีการ ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเนื่องจากหลักเกณฑ์การกำหนดชนิดของสัตว์ป่าสงวนและสัตว์

ป่าคุ้มครองตามกฎหมายยังโดยการแจกแจงเหตุผลหรือหลักเกณฑ์ต่างๆ ว่าเหตุใดจึงจำแนกให้สัตว์ชนิดหรือประเภทใดเป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ซึ่งถ้าหากใช้หลักในการแบ่งประเภทของสัตว์ป่าที่ได้รับความคุ้มครองให้มีจำนวนกลุ่มมากขึ้น และมีการกำหนดหลักการกำหนดกลุ่มสัตว์ในแต่ละกลุ่มเหมือนที่มีการกำหนดในกฎหมายของประเทศออสเตรเลียน่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า โดยได้กล่าวไปแล้วอย่างละเอียดในบทที่ 3 นั้นว่ากฎหมายออสเตรเลียได้แบ่งกลุ่มสัตว์พื้นเมืองที่จะได้รับความคุ้มครองเป็นจำนวน 6 กลุ่มโดยแต่ละกลุ่มก็มีหลักเกณฑ์ในการแบ่งที่ชัดเจน เช่น เกณฑ์เกี่ยวกับการแบ่งออกเป็นกลุ่มสัตว์ป่าสูญพันธุ์ (extinct in the wild wildlife) กลุ่มสัตว์ป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (endangered wildlife) กลุ่มสัตว์ป่าที่มีแนวโน้มจะสูญพันธุ์ (vulnerable wildlife) กลุ่มสัตว์ป่าหายาก (rare wildlife) สัตว์ป่าที่ใกล้ถูกคุกคาม (near threatened wildlife) และกลุ่มสัตว์ป่าที่มีความกังวลน้อยที่สุดว่าจะสูญพันธุ์ (least concern wildlife) โดยพิจารณาจากการพบในแหล่งอาศัยธรรมชาติ ถิ่นอาศัย การกระจายตัว ภาวะคุกคาม ฯลฯ ซึ่งน่าจะทำให้การสงวนและคุ้มครองสัตว์มีประสิทธิภาพกว่า เนื่องจากการกำหนดกลุ่มสัตว์ป่าคุ้มครองที่เพิ่มมากขึ้นจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแผนอนุรักษ์รวมถึงการบริหารจัดการได้ดีกว่าการกำหนดกลุ่มตามที่เป็นอยู่ในขณะนี้ โดยสัตว์ป่ากลุ่มใดที่เป็นสัตว์ป่าที่หายาก อาจจะมีมาตรการในการจัดการดูแลแตกต่างจากสัตว์ป่าประเภทที่มีแนวโน้มจะสูญพันธุ์ โดยในประเด็นนี้ควรมีการแก้ไข เพิ่มเติมเกณฑ์ในการกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้มีความชัดเจน โดยอาจจะนำเกณฑ์การแบ่งประเภทสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมายของรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลียมาเป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณา นอกจากนี้ หากสัตว์ป่าชนิดใดที่อาจจะก่ออันตรายต่อบุคคลหรือระบบนิเวศได้ก็ควรจะมีกฎหมายมาควบคุมให้ชัดเจน โดยอาจแบ่งกลุ่มสัตว์ป่าควบคุมเป็นอีกกลุ่มหนึ่งเช่นเดียวกับกฎหมายของสหพันธรัฐมาเลเซีย